

การเรียนรู้ด้วยพลังแห่งความอ่อนโยน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้: LCCL

www.curriculumandlearning.com

ประเด็นการเรียนรู้

1. จากพลังความคิดสู่พลังการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ด้วยพลังแห่งความอ่อนโยน
3. บทบาท Internal coaching
4. การประเมินที่เสริมพลังการเรียนรู้

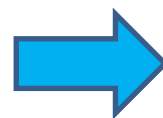

1. จากพลังความคิดสู่พลังการเรียนรู้

ความคิด

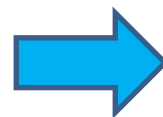
คิดดี

สุข

คิดไม่ดี

ทุกข์

Power Thinking

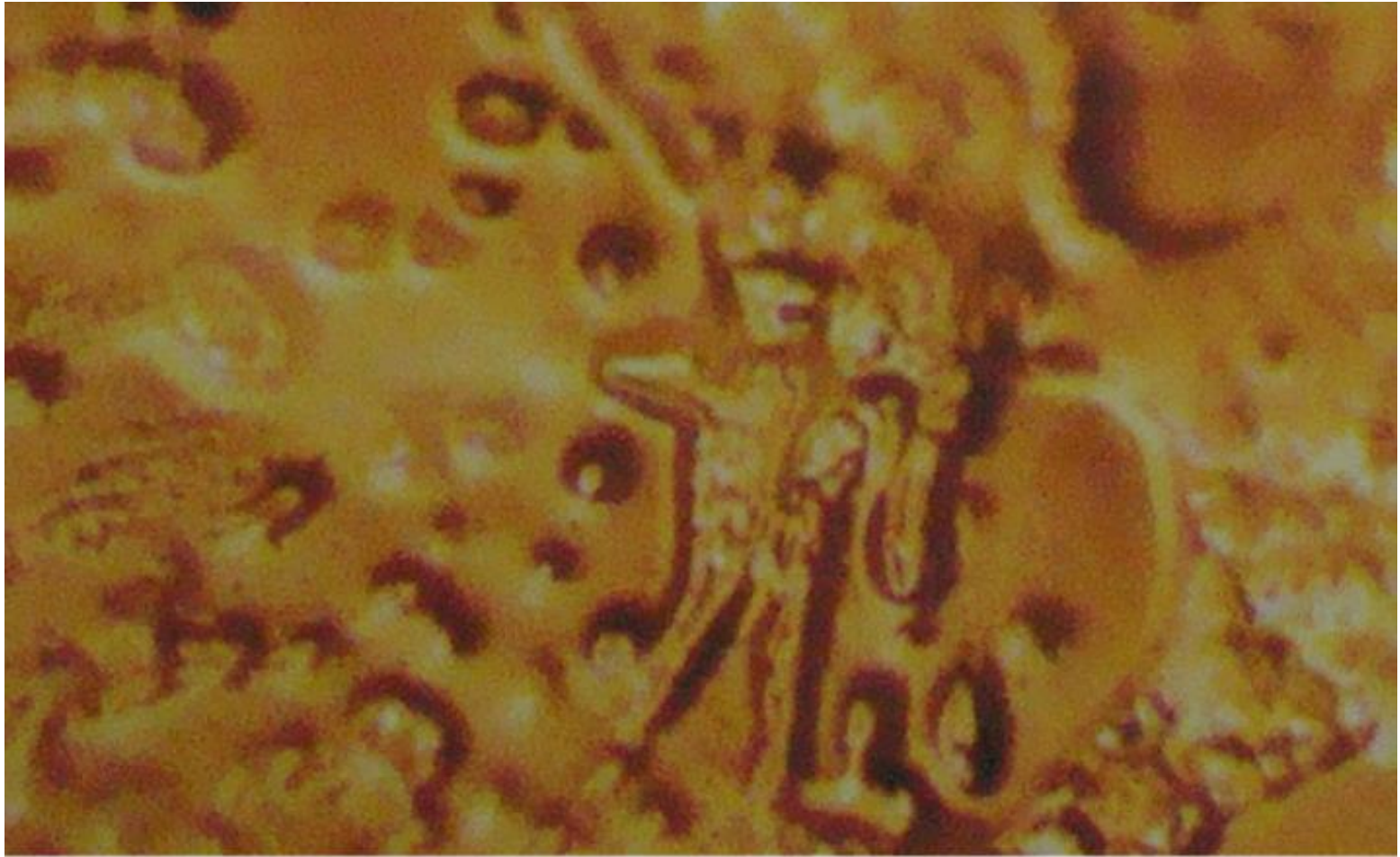
สิ่งที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จ

คือ **ความคิดที่ดี**

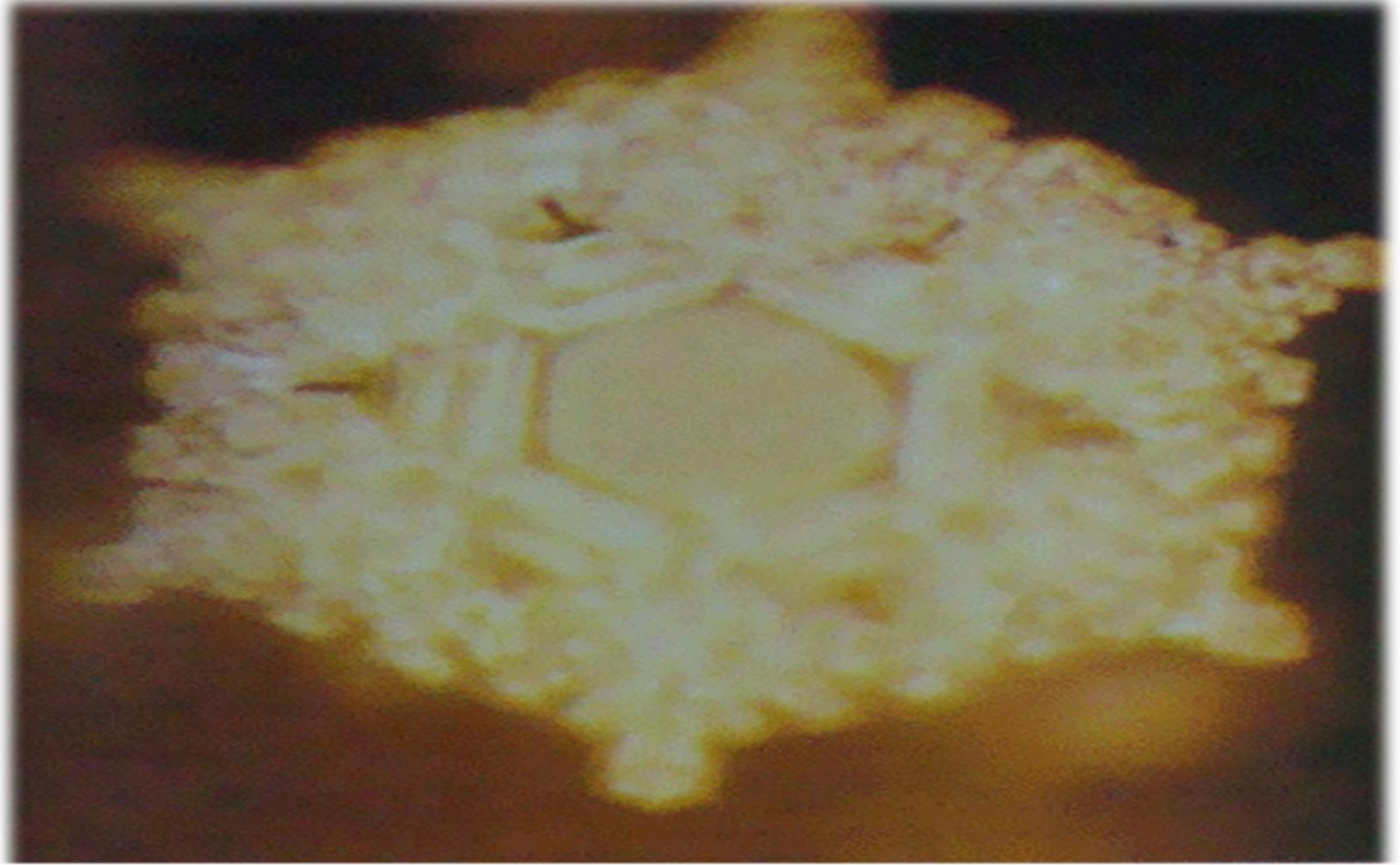
พลังการเรียนรู้ เริ่มต้นที่พลังความคิด

ພິດສາຍ ຂໍ້ພວກຮຸ່ນໆ

វិភាគឧបករណ៍

งานได้ผล

คนมีความสุข

2. การเรียนรู้ด้วยพลังแห่งความอ่อนโยน

Hybrid Model รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ คือ

การเตรียมผู้เรียนไปสู่สังคมในอนาคต

ซึ่งผู้เรียนต้องการได้รับการพัฒนา

ทั้งทักษะทางเทคโนโลยี และมิติทางด้านจิตใจ

พลังแห่งความอ่อนโยน (Soft Power)

เป็นพลังที่นำไปสู่พัฒนาตนเอง
เป็นเสน่ห์ให้หน้าชื่นชม ให้ภาพลักษณ์บารมี
ให้คนนับถือ มีความไว้วางใจ
และอยากปฏิบัติตาม

คุณธรรมแห่งความอ่อนโยน 7 ประการ

1. การมีจิตใจที่อ่อนโยน
2. การดำเนินชีวิตอยู่ในทางสายกลาง
3. การฝึกฝนวางกายไม่หลงไปกับสิ่งชั่วร้าย
4. การอยู่กับปัจจุบันธรรมอย่างต่อเนื่อง
5. การมีความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
6. การมีความอ่อนน้อมถ่อมตน
7. การมีความโอบอ้อมอารีซึ่งกันและกัน

ผู้สอนนำธรรม 7 ประการในการบ่มเพาะตนเอง

และเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต

เรียนรู้และฝึกฝนตนเอง ขัดเกลาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ก็จะเป็นวิถีใหม่ของชุมชนการเรียนรู้

เมื่อเรามีจิตใจแห่งความเมตตา

จะทำให้เราไม่โกรธเกลียดใคร

ผู้เรียนมีความไว้วางใจ

ในตัวผู้สอนระดับสูง (High Trust)

จิตที่เมตตา

กายที่กรุณา

**ถ้าครูสอนศิษย์ด้วยจิตที่เมตตา
บรรยากาศการเรียนรู้จะเหมือน
แสงจันทร์**

มล.ปิ่น มาลากุล

การแสดงออกถึงความอ่อนโยน

1. สื่อสารด้วยใจ (Inner communication)

2. เคารพผู้เรียน (Respect)

3. เคารพสิทธิส่วนบุคคล

4. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

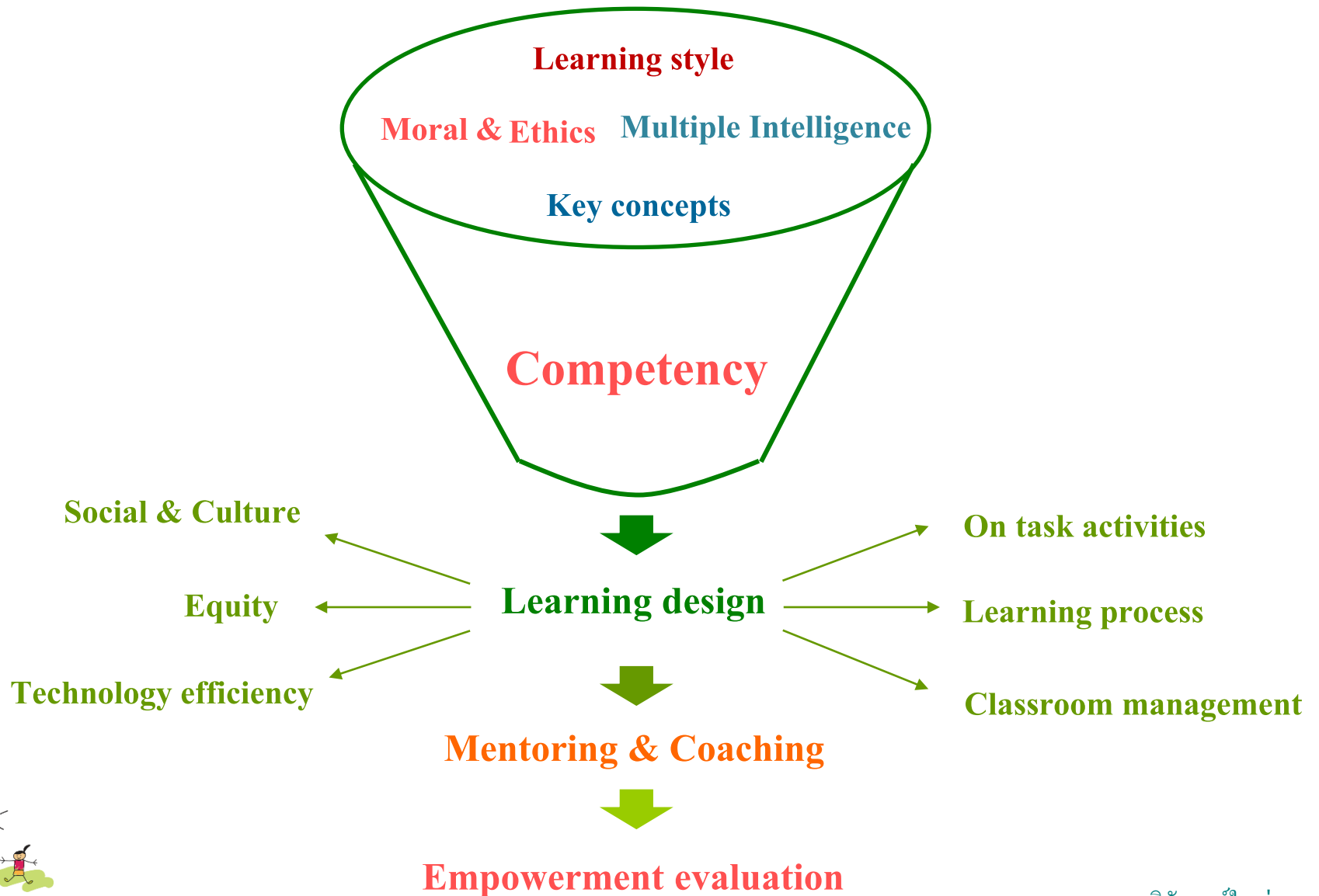

วัฒนธรรมการเรียนรู้แนวใหม่จากพลังความอ่อนโยน

1. ความไว้วางใจ (Trust)
2. การมีอิสระภาพ (Autonomy)
3. การมีความคิดริเริ่ม (Initiation)
4. การมุ่งมั่นพากเพียร (Industry)
5. การถอดบทเรียนร่วมกัน (Lesson Learned)

การออกแบบการเรียนรู้

Big Data ด้านผู้เรียน

ความสนใจ

ความถนัด

แบบการเรียนรู้

วิธีการคิด

ลักษณะนิสัย

ตั้งใจ

การเรียนรู้ที่ถูกรบกวน

- โทสจริต : ชอบความเร็ว ชอบให้สรุปไม่ชอบเยิ่นเย้อ
- โมหะจริต : ง่วงเหงาหาวนอน ชอบหลับ
- ศรัทธาจริต : เชื่อง่าย ตื่นเต้น
- พุทธรจริต : ใฝ่รู้ ช่างสงสัย ชอบซักถาม
- วิตกจริต : ลังเล ตัดสินใจอะไรไม่ได้
- ราคะจริต : ชอบความสวยงาม มองภาพรวม

ความคิดรวบยอด (Concept)

องค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่สามารถนำไป

สรุปอ้างอิงได้ (Generalization)

เช่น ดอกไม้ ประกอบด้วย กลีบดอก เกสร และก้านดอก

สิ่งมีชีวิต คือ สิ่งที่มีตัวตน สามารถเคลื่อนที่ได้ ต้องการอาหาร ต้องการที่อยู่
สืบพันธุ์ได้ และต้องใช้พลังงานในการดำรงชีวิต

ฟังก์ชัน คือ เซตของคู่อันดับที่สมาชิกตัวหน้าไม่ซ้ำกัน

หลักสูตรสถานศึกษา คือ มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน

<https://www.lazada.co.th/>

<https://www.kaidee.com>

<https://www.dohome.co.th>

เปลือก
กระพี้
แก่น

<http://bit.ly/2Wbmy6L>

<https://babban.club/17997/>

ประเภทของความคิดรวบยอด

1. ความคิดรวบยอดที่เป็น**ลักษณะร่วม** (Conjunctive concept)
  - สิ่งที่มีความแตกต่างกันแต่ก็มีลักษณะร่วมที่เหมือนกัน
2. ความคิดรวบยอดที่เป็น**การแยกลักษณะ** (Disjunctive concept)
  - การแยกแยะองค์ประกอบของวัสดุ สิ่งของ ปรัชญาการณ์ต่างๆ
3. ความคิดรวบยอดที่เป็น**สิ่งที่สัมพันธ์กัน** (Relational concept)
  - พิจารณาคูณลักษณะ คู่ค่าที่สัมพันธ์กัน กฎที่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อเข้าใจ concept แล้วจะนำไปสู่การเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น

4. ความคิดรวบยอดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน (Logical concept)

- สิ่งที่มีความสัมพันธ์กันแบบสาเหตุและผล (cause and effect)

5. ความคิดรวบยอดที่เป็นไปตามธรรมชาติ (Nature concept)

- สัตว์ สุนัข แมว วั ว สิ่งแวดล้อม ต้นไม้ อากาศ น้ำ

6. ความคิดรวบยอดที่เป็นรูปธรรม (Concrete concept)

- สิ่งที่สามารถจับต้องและสังเกตได้ มีลักษณะคงเส้นคงวา

7. ความคิดรวบยอดที่สามารถกำหนดคำจำกัดความ (Defined concept)

- สามารถกำหนดคำจำกัดความหรือความสัมพันธ์ที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์

8. ความคิดรวบยอดที่เป็น **ข้อมูล ข้อเท็จจริง** (Substantive concept)

- ตัวเลขสถิติ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

9. ความคิดรวบยอดที่เป็น **คุณค่า** (Value concept)

- ความดี ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา

10. ความคิดรวบยอดที่เป็น **วิธีการ** (Methodological concept)

- การคิดคำนวณ การทดลอง การสืบเสาะแสวงหาความรู้

การเชื่อมโยงความคิดรวบยอด

ความคิดรวบยอด

เชื่อมโยงกับ Key concept ในเรื่องอื่นๆ

ทักษะ

ทักษะการคิด ทักษะการทำงานร่วมกัน
ทักษะความคิดริเริ่ม ทักษะการสื่อสาร
ทักษะอาชีพ (Carrier education / Carrier academy)

เจตคติ

คุณลักษณะ work habits / work ethics

ค่านิยม

เป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมความเป็นพลเมือง

Citizenship

กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

ขั้นตอนที่ผู้เรียนใช้ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ

การพัฒนาทักษะ การคิด และคุณลักษณะของตนเอง

ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ

กลุ่มที่ 1

กระบวนการเรียนรู้

ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive)

กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ

1. ขั้นสังเกต / ตรวหน้าก
2. ขั้นวางแผนปฏิบัติ
3. ขั้นลงมือปฏิบัติ
4. ขั้นปรับปรุงและพัฒนา
5. ขั้นสรุป

กระบวนการต่อยอดองค์ความรู้

1. กระตุ้นความรู้เดิม

2. เสริมความรู้ใหม่

3. ตกแต่งความรู้ให้สมบูรณ์

กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

1. ขั้นสังเกต / รับรู้
2. ขั้นจำแนกความแตกต่าง
3. ขั้นหาลักษณะร่วม
4. ขั้นระบุชื่อความคิดรวบยอด
5. ขั้นทดสอบและนำไปใช้

กระบวนการวิเคราะห์

1. การจำแนก
2. การจัดหมวดหมู่
3. การสรุปอย่างสมเหตุสมผล
4. การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่
5. การคาดการณ์บนพื้นฐานข้อมูล

กระบวนการแก้ปัญหา

1. แสดงความเข้าใจปัญหา
2. วางแผนและลงมือปฏิบัติ
3. ใช้ความพยายามในการแก้ปัญหา
4. อธิบายวิธีการแก้ปัญหา
5. แสดงผลการทำงานได้อย่างชัดเจน

กระบวนการตัดสินใจ

1. กำหนดปัญหา
2. วิเคราะห์แยกแยะประเด็น
3. กำหนดทางเลือก จัดลำดับ ประเมิน
4. วางแผนทางเลือกที่เป็นประโยชน์
เพื่อให้ได้ผลการตัดสินใจที่ดี

กระบวนการคิดสร้างสรรค์

1. วิเคราะห์แนวคิดและจัดกลุ่ม
2. สังเคราะห์และสร้างแนวคิดใหม่
3. ทบทวนแนวคิดใหม่
4. ตกแต่งความคิดใหม่ให้สมบูรณ์

กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม

1. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการนวัตกรรม
2. สังเคราะห์แนวคิดของนวัตกรรมที่ต้องการพัฒนา
3. พัฒนาต้นแบบนวัตกรรมตามแนวคิด
4. ทดลองใช้ต้นแบบนวัตกรรม
5. ประเมิน ปรับปรุง และขยายผลนวัตกรรม

กลุ่มที่ 2

กระบวนการเรียนรู้

ด้านทักษะพิสัย (Psycho-motor)

กระบวนการกลุ่ม

1. ขั้นกำหนดเป้าหมาย
2. ขั้นวางแผน
3. ขั้นค้นหาคำตอบ
4. ขั้นประเมินผล
5. ขั้นประยุกต์ใช้

กระบวนการทำงาน

1. การวิเคราะห์งาน
2. การวางแผนการทำงาน
3. การปฏิบัติตามขั้นตอน
4. การประเมินผล

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ
2. ขั้นสำรวจค้นหา
3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป
4. ขั้นขยายความรู้
5. ขั้นประเมิน

กระบวนการสร้างทักษะการปฏิบัติ

1. ขั้นสังเกต / รับรู้
2. ขั้นทำตามแบบ
3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ
4. ขั้นฝึกให้ชำนาญ

กลุ่มที่ 3

กระบวนการเรียนรู้

ทางด้านจิตพิสัย (Affective)

กระบวนการสร้างความตระหนัก

1. ขั้นสังเกต / รับรู้

2. ขั้นวิจารณ์

3. ขั้นสรุป

กระบวนการสร้างค่านิยม

1. ขั้นสังเกต และตระหนัก
2. ขั้นประเมินเชิงเหตุผล
3. ขั้นกำหนดค่านิยม
4. ขั้นวางแผนปฏิบัติ
5. ขั้นปฏิบัติด้วยความชื่นชม

กระบวนการสร้างเจตคติ

1. ขั้นสังเกต / รับรู้
2. ขั้นวิเคราะห์
3. ขั้นสรุป

Technology

หลักการเลือกใช้เทคโนโลยี

- ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียน
- ผสมผสานเทคโนโลยีอย่างหลากหลาย
- ตอบสนองจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

3. บทบาท Internal coaching

Internal Coaching

การโค้ชที่มุ่งให้เกิด **Passion**

เน้นการกระตุ้นความคิด

ความใฝ่เรียนรู้

ความต้องการประสบความสำเร็จ

Internal Coach ตระหนักถึง 3I

Impress

Imprint

Impact

Empowering

David Lychenheim
<https://www.pinterest.com/pin/271271577530459453/>

Coaching

<https://mikeshawphoto.com/images/bald-eagles/>

Instruction

<https://animals.mom.me/how-do-eagles-learn-to-fly-3179849.html>

Teaching

<https://www.freedomok.net/2016/12/kill-bald-eagle/bald-eagles-with-baby/>

...การทำงานให้สำเร็จผล
แน่นอนและสมบูรณ์

ตามเป้าหมายนั้น จะต้องใช้

ความรู้ความสามารถ

พร้อมทั้งคุณสมบัติที่สำคัญในตัวบุคคล
หลายประการทั้งความตั้งใจที่มั่นคง

ความคิดสร้างสรรค์

ความอดสาหพยายาม

ความรับผิดชอบ ตลอดจน**ความสุจริต**

เป็นธรรมเนียมนำมาปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ

พระบรมราชโองการพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

19 กรกฎาคม 2528

หลักคิดในการโค้ช

เป้าหมาย

Goal

ความรู้ความสามารถ

Competence

ความคิดสร้างสรรค์

Creativity

ความอดสาหพยายาม

Persevere

ความรับผิดชอบ

Responsibility

ความสุจริต

Integrity

SAGE ON THE STAGE

GUIDE ON THE SIDE

ตุ้มเหหิ กิจจ๋ กาทพพ์
ผู้ทำ คือพวกเธอทั้งหลาย

อกขาตาโร ตถาคตา
ตถาคต เป็นเพียงผู้ซ้บอกเท่านั้น

Feed - up

เรามุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ

Feed - up

ผู้ชนะ

เปรียบเหมือนนงูงชา

เราจะเห็นความแข็งแกร่งอย่างแท้จริง

ของถุงชาที่จมอยู่ในน้ำร้อน

พลังคำถาม (Power Questions)

คำถามกระตุ้นการคิดขั้นสูง

การคิดวิเคราะห์

การคิดแก้ปัญหา

การคิดสร้างสรรค์

คำถามกระตุ้นการเรียนรู้เชิงลึก

1. ต้องการเรียนรู้อะไร?

2. จะใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างไร?

3. ได้เรียนรู้อะไร?

4. การประเมินที่เสริมพลังการเรียนรู้

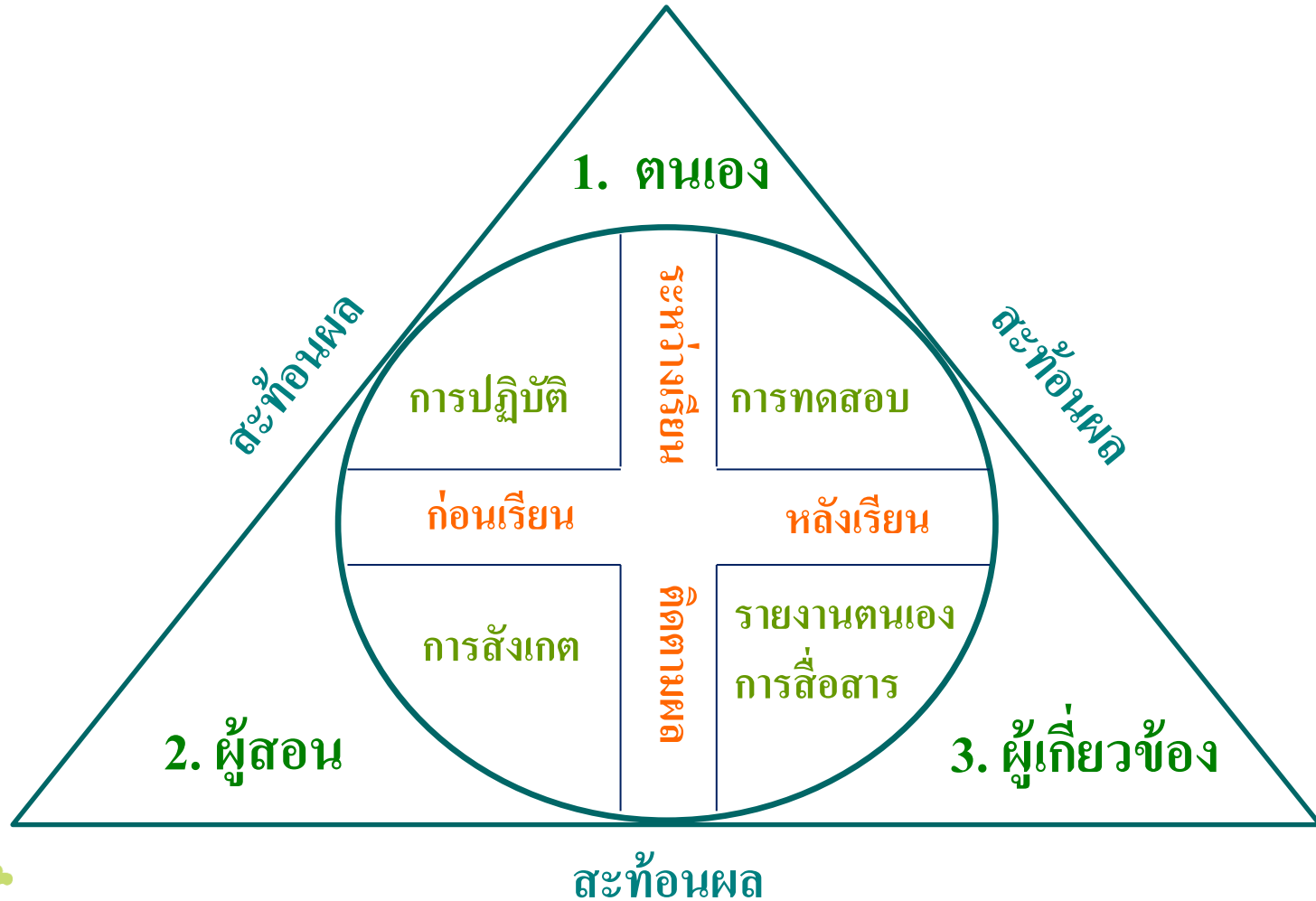

การประเมินที่เสริมพลังตามสภาพจริง

(Empowerment Evaluation)

การประเมินที่เสริมพลังตามสภาพจริง (Empowerment Evaluation)

องค์ประกอบ 3P ที่ใช้ในการประเมิน

1. Process (กระบวนการ)	มีวิธีการเรียนรู้ และวิธีการแก้ปัญหาหรือไม่	ความพยายาม และกระบวนการทำงาน
2. Product (ผลผลิต)	เรียนรู้การทำงาน และสามารถทำงานอะไรได้	ผลการทำงาน
3. Progress (ความก้าวหน้า)	พัฒนาการทำงาน จากเดิมเป็นอย่างไร	พัฒนาการของการทำงาน

วิธีการประเมินที่มีประสิทธิภาพสูง

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน						
	ข้อสอบ เลือกตอบ	ข้อสอบ ตอบขยาย	ข้อสอบ ตอบสั้น	สอบ ปากเปล่า	ทดสอบ ภาคปฏิบัติ	การ สังเกต	ผู้เรียน ประเมินตนเอง
ความรู้	M	H	H	H	H	M	H
ทักษะ/สมรรถนะ	L	M	L	M	H	H	H
การคิด	M	H	M	H	H	L	H
การสื่อสาร	L	H	L	H	H	L	H
คุณลักษณะ	L	L	L	L	M	H	H

key: H = สูง , M = ปานกลาง, L = ต่ำ

เกณฑ์การให้คะแนนการคิดวิเคราะห์

ที่-	รายการ	ระดับคะแนน		
		1	2	3
1	การจำแนก	จำแนกความเหมือน ความต่างได้	จำแนกความเหมือน ความต่างได้ถูกต้อง	จำแนกความเหมือน ความต่างและจัดเป็นหมวด หมู่ได้ถูกต้อง
2	การจัดหมวดหมู่	จัดเป็นหมวดหมู่ได้	จัดเป็นหมวดหมู่ได้ อย่างมีเหตุผล	อธิบายลักษณะของแต่ละ หมวดที่จัดได้ถูกต้อง
3	การสรุป อย่างสมเหตุสมผล	สรุปใจความได้	การสรุปได้ อย่างสมเหตุสมผล	อธิบายเหตุผลชัดเจนในการ สรุปอย่างสมเหตุสมผล
4	การประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ใหม่	ประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ใหม่ ได้อย่างจำกัด	การประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ใหม่ ได้อย่างเหมาะสม	อธิบายเหตุผลการประยุกต์ ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ได้อย่างชัดเจน
5	การคาดการณ์ บนพื้นฐานข้อมูล	ใช้ข้อมูลเพียงด้านเดียว ในการคาดการณ์	ใช้ข้อมูลเพียงสองด้าน ในการคาดการณ์	ใช้ข้อมูลหลายด้าน ในการคาดการณ์

Creative Feedback

การกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับ

- กระบวนการเรียนรู้
- ผลการเรียนรู้
- จุดแข็ง
- จุดที่ควรปรับปรุง
- แนวทางการปรับปรุง

บอกความจริง

หลักการ Feedback

ใช้วิธีการบอกที่นุ่มนวล

เลือกเวลาและสถานที่ในการบอก

การชื่นชมเห็นคุณค่า (Appreciation Talk)

ประทับใจผลงาน

ชื่นชมพฤติกรรม

ชื่นชมคุณลักษณะ

วาจาที่เข้มข้น...เพิ่มพลังการจัดการเรียนรู้

Reflective Thinking

การสะท้อนคิด

การถอดบทเรียนด้วยเทคนิคตะกร้า 3 ใบ

ใบที่ 1
รู้สึกอย่างไร

ใบที่ 2
เรียนรู้อะไร

ใบที่ 3
จะนำไป
ปฏิบัติอย่างไร

Thank You
I'll see you again
Keep Going

<http://www.curriculumandlearning.com>